

ВИСНОВОК

про наукову новизну, теоретичне та практичне значення результатів дисертації Гречишкіна Юрія Анатолійовича «Адміністративно-правові засади діяльності керівника територіального підрозділу патрульної поліції», що подана на здобуття ступеня доктора філософії за спеціальністю 081 «Право» (галузь знань 08 «Право»)

Дисертація Гречишкіна Ю.А. на тему «Адміністративно-правові засади діяльності керівника територіального підрозділу патрульної поліції», що подана на здобуття наукового ступеня доктора філософії за спеціальністю 081 – «Право» (галузь знань 08 «Право») виконана на кафедрі адміністративно-правових дисциплін факультету № 2 Донецького державного університету внутрішніх справ. Тема відповідає науковому напрямку «адміністративне право і процес; фінансове право; інформаційне право» в межах спеціальності 081 «Право».

Висновок про наукову новизну, теоретичне та практичне значення результатів дисертації Гречишкіна Юрія Анатолійовича на тему «Адміністративно-правові засади діяльності керівника територіального підрозділу патрульної поліції» підготовлений за результатами попереднього обговорення зазначеної дисертації та публічної презентації Гречишкіна Ю.А. наукових результатів зазначеної роботи. Рецензенти:

1) старший науковий співробітник науково-дослідної лабораторії з проблемних питань правоохоронної діяльності Криворізького навчально-наукового інституту Донецького державного університету внутрішніх справ, доктор юридичних наук, професор, заслужений юрист України Алфьоров С.М.;

2) доцент кафедри адміністративно-правових дисциплін факультету № 2 кандидат юридичних наук, старший науковий співробітник Сахно А.П.

1. Обґрунтування вибору теми дослідження.

Вирішення складних завдань правоохоронної діяльності, спрямованих на укріплення законності в публічному управлінні, формування правової й соціально орієнтованої держави, успішний розвиток партнерських відносин між державою та громадянським суспільством, вимагає подальшого реформування органів Національної поліції, провідне місце серед яких посідає патрульна поліція України.

Будучи правоохоронним органом, організація якого має яскраво виражену вертикальну структуру із субординаційними відносинами, побудованими за принципом «влади-підпорядкування», ключовим управлінським елементом в організаційно-службовій діяльності територіальних підрозділів патрульної поліції виступає її керівний склад, головне призначення якого, відповідно до статті 21 Закону України «Про Національну поліцію», полягає у здійсненні безпосереднього керівництва підпорядкованим особовим складом поліції.

Сформована на початковому етапі реформування органів Національної поліції система управління територіальними (відокремленими) підрозділами патрульної поліції має централізований характер та дозволяє керівникові

патрульної поліції, в цілому, успішно виконувати завдання, визначені законодавчими та підзаконними актами органів державної влади України, з питань, що належать до сфери діяльності патрульної поліції.

Водночас, загальна плинність кадрів у поліції хоча й зменшилася, але у 2023 році цей показник склав 4,5 тис. осіб, що становить близько 3%. Зазначений факт негативно позначився й на комплектуванні підрозділів патрульної поліції. Зокрема, за інформацією Голови Національної поліції, рівень некомплекту працівників патрульної поліції в Україні на теперішній час становить понад 20 %. Також, у звіті Рахункової палати відображена негативна динаміка щодо плинності кадрів патрульної поліції, адже тільки за перші два роки з її складу звільнилося 1944 особи.

З огляду на окреслені проблеми, актуалізується питання щодо покращення управлінської діяльності керівної ланки територіальних підрозділів патрульної поліції. У цьому контексті, перед наукою адміністративного права постає ряд важливих завдань, пов'язаних із з'ясуванням ролі керівників патрульної поліції в організації управлінської діяльності територіальних підрозділів патрульної поліції, визначенні поняття, змістовного наповнення, принципів, форм та методів управлінської діяльності керівника територіального підрозділу патрульної поліції, характеристики його адміністративно-правового статусу, аналізу критеріїв оцінки діяльності вказаного суб'єкта адміністративно-правових відносин, визначення ролі керівників в організації добору на службу в патрульну поліцію та ін.

Фундаментальною основою для дослідження стали праці відомих фахівців у галузі права, таких як: І.В. Арістова, О.М. Бандурка, В.М. Бевзенко, А.І. Берlach, Ю.П. Битяк, В.В. Богуцький, В.М. Гаращук, І.П. Голосніченко, Т.О. Гуржій, С.М. Гусаров, Р.А. Калюжний, Т.О. Коломоєць, В.К. Колпаков, А.Т. Комзюк, С.В. Ківалов, С.О. Кузнichenko, О.В. Кузьменко, Р.С. Мельник, Т.П. Мінка, С.В. Петков, Х.П. Ярмачі.

Питання адміністративно-правового забезпечення управлінської діяльності в органах правопорядку висвітлені в роботах М.І. Ануфрієва, В.М. Бесчастного, В.С. Венедіктова, Д.С. Дроніка, І.В. Іщенка, Я.М. Когута, О.Д. Крупчан, О.В. Крушельницької, В.О. Кудрі, О.В. Кушнір, В.А. Ліпкана, К.Ю. Мельника, О.М. Мердової, М.С. Небескої, О.В. Негодченка, Н.Р. Нижник, О.Ю. Прокопенка, О.Ю. Салманової, А.М. Сердюка, О.Ю. Синявської, Д.І. Сироти, Т.М. Тимчишина, Ю.Л. Титаренка, М.М. Тишлека, О.Н. Ярмиша та інших відомих українських учених.

Разом із цим, слід констатувати, що до теперішнього часу комплексні правові дослідження, присвячені аналізу адміністративно-правових засад управлінської діяльності керівника територіального підрозділу патрульної поліції та виробленню науково обґрунтованих пропозицій щодо вдосконалення нормативно-правового підґрунтя у цій сфері, вітчизняними науковцями не проводились.

З огляду на вищевикладене, проведення комплексного спеціального дослідження адміністративно-правових засад діяльності керівника територіального підрозділу патрульної поліції представляється необхідним у практичному відношенні та актуальним в теоретичному плані.

Зв'язок роботи із науковими програмами, планами, темами. Обрана тема

дисертаційної роботи безпосередньо пов'язана з виконанням завдань Стратегії реформування державного управління України на 2022-2025 роки, затвердженої розпорядженням Кабінету Міністрів України від 21 липня 2021 р. № 831-р, у якій наголошено на необхідності формування державної політики, орієнтованої на створення професійної, результативної, ефективної та підзвітної системи центральних органів виконавчої влади, а також відповідає пріоритетному напрямку «Удосконалення адміністративної діяльності суб'єктів владних повноважень» Стратегії розвитку Національної академії правових наук України на 2021–2025 роки, затвердженої постановою загальних зборів Національної академії правових наук України від 26 березня 2021 року №12-21, пп. 1, 8, 17 Тематики наукових досліджень і науково-технічних (експериментальних) розробок на 2020–2024 роки, затвердженої наказом Міністерства внутрішніх справ України від 11 червня 2020 року № 454.

2. Наукова новизна, теоретичне та практичне значення результатів дисертації.

Наукова новизна одержаних результатів полягає в тому, що дисертація є однією з перших спроб комплексного дослідження проблемних питань адміністративно-правових засад діяльності керівника територіального підрозділу патрульної поліції та формулювання авторського бачення шляхів їх розв'язання. В результаті проведеного дослідження сформульовано ряд нових наукових положень та висновків, запропонованих особисто дисертантом. Основні з них такі:

Уперше:

- підготовлено проєкт Методичних рекомендацій для керівників територіальних (відокремлених) підрозділів патрульної поліції, щодо порядку розробки та затвердження посадових інструкцій та їх примірної форми метою розроблення яких є забезпечення уніфікованого підходу до визначення посадових обов'язків працівників патрульної поліції та вимог, які до них пред'являються;

- запропоновано авторську модель оцінювання діяльності органів (підрозділів) Національної поліції, відповідно до якої, поряд із рівнем довіри населення, врахуванню підлягають результати проведення внутрішніх перевірок службової діяльності органів (підрозділів) Національної поліції;

- визначено критерії оцінки ефективності управлінської діяльності керівника територіального підрозділу патрульної поліції, а саме: а) показники службової діяльності ввіреного керівникові територіального підрозділу патрульної поліції; б) результати оцінювання управлінської діяльності керівника з боку вищестоячого керівництва; в) оцінка ділових, моральних, особистісних та організаторських якостей керівника з боку підпорядкованого особового складу;

- надано теоретичне обґрунтування доцільності розроблення й подальшого запровадження в практичну діяльність кадрових підрозділів патрульної поліції карти потенціалу керівника територіального підрозділу патрульної поліції, яка містить інформацію щодо професійної та особистісної оцінки керівника, необхідної в якості умови для подальшого просування по службі зазначеного суб'єкта управлінської діяльності;

- обґрунтовано необхідність нормативного закріплення участі представника Уповноваженого Верховної Ради України з прав людини у засіданнях поліцейських комісій Національної поліції України;

- підготовлено проєкт Інструкції з організації нормотворчої діяльності в Національній поліції України, зміст якої полягає у визначенні правового механізму порядку розробки, зміни й скасування адміністративних актів управління, які відносяться до сфери діяльності Національної поліції України.

Удосконалено:

- поняття «адміністративні акти суб'єктів публічного адміністрування в органах (підрозділах) Національної поліції України», «управлінська діяльність керівника територіального підрозділу патрульної поліції», «принципи управлінської діяльності керівника територіального підрозділу патрульної поліції», «повноваження керівника територіального підрозділу патрульної поліції»;

- розуміння управлінської діяльності керівника територіального підрозділу патрульної поліції, яка виступає в якості різновиду управлінських відносин та специфічного за формою реалізації типу суб'єктно-об'єктної діяльності;

- принципи управлінської діяльності керівника територіального підрозділу патрульної поліції, які мають дуалістичну природу, виступаючи в ролі органічного, взаємно обумовленого зв'язку організаційно-правових та управлінських засад;

- критерії оцінювання діяльності органів (підрозділів) Національної поліції, які мають відображати результати проведення внутрішніх перевірок службової діяльності.

Набули подальшого розвитку:

- положення щодо ключової ролі керівника в процесі комплектування територіального підрозділу патрульної поліції високопрофесійним особовим складом;

- система управління територіальним підрозділом патрульної поліції, яка характеризується органічною єдністю та переплетінням суб'єктів та об'єктів управлінських відносин, прямими та зворотними управлінськими зв'язками, наявністю статичного та динамічного аспектів;

- структура суб'єктів управління Національною поліцією, до числа яких відносяться: а) Кабінет Міністрів України, МВС України, центральний орган управління Національної поліції; б) апарат міжрегіональних та територіальних органів поліції; в) апарат відділів та відділень територіальних органів поліції.

Достовірність отриманих наукових результатів. Викладені в дисертації наукові висновки, положення і рекомендації є обґрунтованими, базуються на ретельному аналізі літератури з тематики дослідження та узагальненні практики застосування національного законодавства (усього – 198 найменувань).

В якості методологічної основи дисертаційного дослідження дисертантом визначено сукупність загальних та спеціальних методів і прийомів наукового пізнання. Так, за допомогою логіко-семантичного та порівняльно-правового методу з'ясовано місце управління органами Національної поліції як складового елементу механізму державного управління (підрозділ 1.1); розкрито поняття, сутність, принципи управлінської діяльності керівника територіального підрозділу патрульної поліції (підрозділи 1.2, 1.3). Також, за допомогою логіко-

семантичного методу поглиблено понятійний апарат (підрозділи 1.1, 1.2, 2.1, 2.2, 2.3, 3.1, 3.2). Системно-структурний метод використано при дослідженні адміністративно-правового статусу керівника територіального підрозділу патрульної поліції (підрозділ 2.1), а також особливостей форм та методів вказаного різновиду управлінської діяльності (підрозділ 2.2). Формально-юридичний та соціологічний методи використані під час характеристики критеріїв оцінки ефективності діяльності керівника територіального підрозділу патрульної поліції (підрозділ 3.1). Порівняльно-правовий та структурно-логічний методи також використовувалися для визначення ролі керівників територіального підрозділу патрульної поліції в системі суб'єктів організації добору на службу в поліцію (підрозділ 2.3). За допомогою аналітичного методу були запропоновані шляхи удосконалення інституту ротації керівних кадрів Національної поліції України, на прикладі зарубіжних країн (підрозділ 3.2). Компаративний метод та документальний аналіз використовувалися для вироблення пропозицій щодо удосконалення законодавства, яке регламентує діяльність керівника територіального підрозділу патрульної поліції (підрозділи 3.1, 3.2) тощо.

Виклад результатів дослідження здійснено на належному науково-методичному рівні із застосуванням механізмів та засобів спеціальної юридичної термінології. Наукові положення та рекомендації є достатньо аргументованими, базуються на ґрунтовному аналізі доктринальних джерел у сфері адміністративного права, поглядів та аргументів вчених-юристів, нормативно-правових актів, статистичних даних.

Дисертація написана грамотно, оформлена згідно з чинними вимогами, передбаченими Порядком присудження ступеня доктора філософії та скасування рішення разової спеціалізованої вченої ради закладу вищої освіти, наукової установи про присудження ступеня доктора філософії» (постанова Кабінету Міністрів України від 12 січня 2022 року № 44). Оформлення дисертації відповідає вимогам, затвердженим Наказом Міністерства освіти і науки України «Про затвердження Вимог до оформлення дисертації» від 12.01.2017 № 40). Мовностилістична культура роботи досить висока. Список використаних літературних джерел, а також посилання на них у тексті дисертації зроблено з дотриманням вимог.

Практичне значення одержаних результатів полягає в тому, що вони становлять як науково-теоретичний, так і практичний інтерес у:

- *науково-дослідній сфері* – результати дисертації можуть бути основою для подальшого підвищення ефективності адміністративно-правового регулювання діяльності керівника територіального підрозділу патрульної поліції;
- *сфері правотворчості* – висновки та пропозиції, що містяться в дисертації, можуть бути використані для вдосконалення чинного адміністративного законодавства, зокрема положень Закону України «Про Національну поліцію», Кодексу України про адміністративні правопорушення та підзаконних нормативно-правових актів, що регламентують організаційно-правове забезпечення діяльності керівника територіального підрозділу патрульної поліції;
- *правозастосовній сфері* – використання одержаних результатів дасть змогу покращити форми та методи публічного управління у сфері забезпечення

діяльності керівника територіального підрозділу патрульної поліції;

– *освітньому процесі* – положення й висновки дисертації знайшли застосування у викладанні дисциплін «Адміністративна відповідальність», «Адміністративно-юрисдикційна діяльність поліції», «Поліцейська діяльність», а також при підготовці лекцій і навчальних посібників із цих дисциплін.

3. Наукові публікації, у яких висвітлено основні результати дисертаційного дослідження, та повнота їх опублікування.

Основні наукові результати дисертації Гречишкіна Юрія Анатолійовича на тему «Адміністративно-правові засади діяльності керівника територіального підрозділу патрульної поліції» викладено у 8 публікаціях: 4 наукових статтях, опублікованих у виданнях, що визначені як фахові з юридичних дисциплін, а також у 4 тезах доповідей на науково-практичних конференціях, які розкривають основний зміст дисертації, серед яких:

1. Гречишкін Ю.А. Поняття та зміст управлінської діяльності керівника міжрегіонального територіального органу патрульної поліції. *Держава та регіони*. 2021. № 3. С. 190-193.

2. Вітвіцький С.С., Гречишкін Ю.А. Управління органами національної поліції як складовий елемент механізму державного управління. *Правовий часопис Донбасу*. 2022. № 4. С. 68-71.

3. Гречишкін Ю.А. Принципи управлінської діяльності керівника міжрегіонального територіального органу патрульної поліції. *Українська поліцейстика: теорія, законодавство, практика*. 2024. № 1. С. 35-39.

4. Гречишкін Ю.А. Сутність та значення форм управлінської діяльності керівника територіального підрозділу патрульної поліції. *Правовий часопис Донбасу*. 2024. № 1. С. 121-125.

5. Гречишкін Ю.А. Концепція «Community Policing» як передумова успішної взаємодії патрульної поліції та громади. Правове життя: сучасний стан та перспективи розвитку: Матеріали міжнародної науково-практичної конференції, м. Запоріжжя, 21–22 травня 2021 року. Запоріжжя : Запорізька міська громадська організація «Істина», 2021. С. 106-109.

6. Гречишкін Ю.А. До питання про ефективність діяльності керівника територіального підрозділу патрульної поліції. Пріоритети розвитку юридичних наук у ХХІ столітті: матеріали міжнародної науково-практичної конференції (м. Одеса, Україна, 9–10 квітня 2021 р.). Одеса : ГО «Причорноморська фундація права», 2021. С. 74-77.

7. Гречишкін Ю. Роль керівника патрульної поліції в процесі комплектування очолюваного підрозділу. Діяльність державних органів в умовах воєнного стану: збірник матеріалів Міжнародного науково-практичного онлайн-семінару (в авторській редакції), (м. Кривий Ріг, 29 квітня 2022 року). Кривий Ріг, 2022. С. 500-503.

8. Гречишкін Ю.А. Добір кадрів до патрульної поліції як пріоритетне завдання Національної кадрової політики. Протидія кримінальним правопорушенням в умовах воєнного стану : збірник матеріалів Всеукраїнської науково-практичної конференції (в авторській редакції), (м. Кропивницький, 27 жовтня 2022 року). Кропивницький, 2022. С. 188-191.

Зазначені публікації містять належне обґрунтування отриманих наукових результатів, опубліковані у виданнях, кількість та рівень яких відповідає встановленим вимогам, характеризуються повнотою викладу матеріалів дисертації, опубліковані у різних випусках (номерах) наукових періодичних видань. Серед наведених публікацій немає таких, в яких повторюються наукові результати, опубліковані раніше в інших наукових публікаціях, що вже зараховані за темою дисертації. Опублікування результатів дисертації Гречишкіна Ю.А., на тему «Адміністративно-правові засади діяльності керівника територіального підрозділу патрульної поліції» відповідає вимогам, встановленим п. 8 Порядку присудження ступеня доктора філософії та скасування рішення разової спеціалізованої вченої ради закладу вищої освіти, наукової установи про присудження ступеня доктора філософії, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 12 січня 2022 року № 44.

Представлена дисертаційна робота Гречишкіна Юрія Анатолійовича на тему «Адміністративно-правові засади діяльності керівника територіального підрозділу патрульної поліції» є завершеною працею, сформульовані у ній наукові результати містять елементи наукової новизни, які мають теоретичне і практичне значення для науки адміністративного права.

Дисертаційне дослідження відповідає вимогам Порядку підготовки здобувачів вищої освіти ступеня доктора філософії та доктора наук у вищих навчальних закладах (наукових установах), що затверджений постановою Кабінету Міністрів України від 23 березня 2016 року № 261, наказу Міністерства освіти і науки України від 12 січня 2017 року № 40 «Про затвердження вимог до оформлення дисертації», та Порядку присудження ступеня доктора філософії та скасування рішення разової спеціалізованої вченої ради закладу вищої освіти, наукової установи про присудження ступеня доктора філософії, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 12 січня 2022 року № 44, освітньо-науковій програмі «Право» ДонДУВС. Автор дисертації – Гречишкін Юрій Анатолійович заслуговує на присудження наукового ступеня доктора філософії за спеціальністю 081 – Право.

**Головуючий міжкафедрального семінару
на базі кафедри адміністративно-правових
дисциплін факультету № 2
професор кафедри адміністративно-правових
дисциплін факультету № 2
доктор юридичних наук, професор**

Олена РЯБЧЕНКО

17 березня 2025 року

Підпис професора кафедри адміністративно-правових дисциплін факультету № 2 ДонДУВС, доктора юридичних наук, професора Олени Рябченко засвідчую

**Т.в.о. начальника відділу
документування службової діяльності**

Наталя ХОЗЛУ

